

הילה לולו לין, מהאמניות היותר מעניינות שיוצרות בישראל בעשור האחרון, עוסקת בעקביות בגוף, במיניות, בזרות ובניכור, אך עבודתה ניחנת באיזו איכות לירית ייחודית, שגואלת אותה מסיווג כחלק מאופנת המין והג'נדר ששטפה את עולם האמנות בסוף שנות השמונים ובראשית העשור הנוכחי (גל שזכה לרנסנס מקומי מופרך מעט בגיליון "סטודיו" האחרון, שערכה גליה יהב). לין אמנית רב-תחומית באמת – היא עוסקת בפיסול, מיצב, וידאו ומיצג – הוציאה כעת ספר אמן, "הפרה, הדג וצב הזהב", בהוצאת אבן-חושן (המהדורה הביבליופילית של הספר, בליווי הדפס מחשב ממוספר, תופיע בחודשים הקרובים).

העבודה בפורמט של ספר אינה זה ללין, שכבר הוציאה קטלוגים-ספרים בעבר, אך הפעם זה ספר משובח במיוחד. לין מפרסמת בו, בין השאר, שירה לכל דבר. השימוש במלל איפיון את עבודתה כבר בראשית שנות התשעים, אך בספר הנוכחי הוא מקבל, לצד הדימויים החזותיים, חשיבות ומשקל שלא היו לו קודם.

הספר – בכריכה דמוית עור חום, שעליה מוטבע לב זהב מרושת-מורכב משמונה דימויים הלקוחים מסרטי וידאו שלין יצרה בשנים 1994-1999, ומשירה המודפסת על נייר פרגמנט. למרות מידותיו הצנועות, הספר מכה בעוצמה החזותית שבו. לין מציעה אסתטיקה אישית מאוד, ומזמינה את הצופה-הקורא למסע. בפתח הספר יש כפולת עמודים ובה תצלום של כביש הנראה במלוא ממשיותו – גדר הבטיחות בצד ימין: ובמלוא כישופו – פנסי הרחוב, שאורם בוהק ככוכבים (מתוך סרט הווידאו "דרך", 1997). הספר נגמר בתצלום של קטע מסך – מצד אחד הדף ורוד, מצדו השני אפור.

השירה מודפסת על קבוצות של דפים שקופים, הנתונות בין כפולות עמודים עבים, שעליהם מודפסים הדימויים החזותיים. השקיפות הופכת את הדפים לישות חזותית אחת, ההולכת ונפרמת עם הפיכת כל דף.

המסה מתמסמסת, והעוצמה של כל מלה – לין כותבת בפונטים "לולו" שעיצבה לעצמה – נובעת גם מהיגד חזותי. ההתרחשות בדפים אלו היא מרתקת: לעיתים לין שותלת בין השירים דימוי של שיער גוף מוגדל עשרות מונים או יותר, כך שהרושם הראשוני הוא של רישום ביד עצבנית: לפעמים היחס בין המלים לדימוי הוא על דרך של התאמה, עם הטיה אירונית או בריחה: על הדף השקוף האחרון בקובץ השירה הראשון, למשל, שמתחתיו דף משבצות לבן-כחול, כתוב צמצמ אותי". האות צ' גדולה פי שלושה בערך משאר האותיות, ודף המשבצות הסתמי נהפך כך לנייר מילימטרי שגדל למימדי ארץ הפלאות של אליס.

הדימויים הכתובים של לין מתייחסים לדף כמו אל מרחב חופשי לחלוטין – אותיות, מילים שלמות ומלים שבורות מטיילות עליו בחופשיות, ומתקבלת התחושה שכוח המשיכה אבד או נוצח. השירה של לין מאבדת חלק ניכר מכוחה שהיא מנותקת מעיצובה הגרפי, ולכן כמעט אין טעם לצטט אותה: לין כותבת "שפל המדרגה" לאורך הדף, מלמעלה למטה (כמו כתב יפאני), ובדף

שמתחתיו, בכתוב משובש במתכוון ובאותיות בגדלים שונים, מתחיל שיר במילים "רייח כשולן ניפחד".

הכפולה ובה הדימוי מסרט הווידאו "זרה בעת כישורים מיוחדים" (1995), כמו זו המצטטת מ"הקץ לדמעות" (1994), נושאות דיוקנאות של לין (פניה גלויות בהם כמעט לחלוטין). בתצלום מ"הקץ לדמעות" היא מחזיקה בפיה חלמון ביצה, שומרות אותו בשלמותו, כמדברת על משקלן של מלים, שבירותן וגם זוהרן. בדימוי מ"זרה בעלת כישורים מיוחדים" עיניה מכוסות במגזרת תצלום של זוג עיניים גדולות ומעוותות, ונוצרת הכפלה מביכה. עם הכפלה מביכה. עם הפה הפעור באיום, הדיוקן הופך מסיוט, מפחיד וגרוטסקי, כלקוח מסרט אימה. לין, שתערוכתה האחרונה בסדנאות האמנים לפני יותר משנה היתה מאכזבת, מוכיחה בספר את כוחה הרב כמעצבת מצבים, כרוקחת רגעי חוויה כשרונית – לפעמים כשרונית להחריד, כמו בדימוי שבו ראשה מכוסה בסריג קרושה שחור – משהו בין עכביש נשי למחבל באמצע פיגוע (מתוך הווידאו "גשם צהוב", 1999). השירה של לין, שעוסקת באהבה, מיניות ופחדים, עשויה היגדים קצרים, שמסתיימים בלא כלום, או במעין קיר חסום: "כות מתרוצצות חיות במרחבי כבד קצוץ..."

היכולת של לין להשתמש בגופה ליצירת מתח של מוכר-זר באה לביטוי מצוין גם בדימויי ידיים. מתוך הסרט "—" (1999) לקוח תצלום תקריב של כפות ידי האמנית, השלובות-לפותות זו בזו, ועליהן מעטה לבן וחוטי כבלילת בצק.

הידיים נראות כיצורים עצמאיים מוזרים ודוחים במיוחד. הדימוי בכפולת העמודים הצבעונית האחרונה בספר, הלקוח מתוך הסרט "הכוססת" (1999), הוא אולי הפחות קריא ברגע הראשון: הכפלה של אגודל מכוסה בפלפל אדום חריף, הנתחב לתוך פיה של האמנית. האירוטיות המופגנת – אירוטיות מעוותת מעט, ובכל זאת מעוצבת כל כך – היא דימוי עצור, על סף התפרצות. כשלין מורידה את המסך בסוף הספר, הקורא-המתבונן נשאר חסר נשימה, תוהה ומוקסם.